

“DE MEESTE WINST VALT TE BEHALEN BIJ PROCESSEMISSIES”

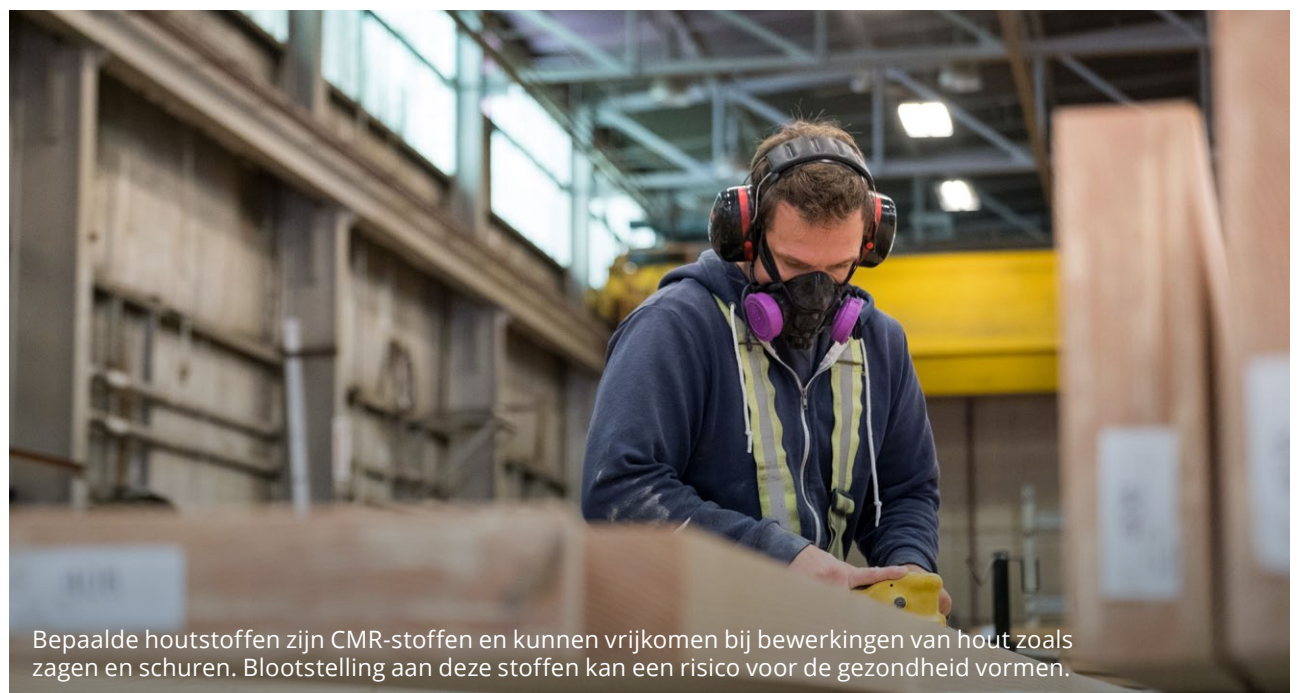
Blootstelling aan CMR-stoffen, die onder meer kanker kunnen veroorzaken, speelt een grote rol in de jaarlijkse sterfte die ons land kent door ongezonde arbeidsomstandigheden. Inspanningen om die blootstelling terug te dringen hebben effect, ziet arbeidshygiëniste Tamara Onos. Maar er valt volgens haar vooral nog veel te winnen als bedrijven gevaarlijke stoffen vervangen door minder schadelijke alternatieven.

Tekst **Vincent Krabbendam**, foto's **Martine de Jongh**, Getty Images

In Nederland sterven er jaarlijks zo'n vierduizend mensen als gevolg van ongezonde arbeidsomstandigheden waarin ze werken of in het verleden hebben gewerkt. De belangrijkste oorzaken zijn psychosociale arbeidsbelasting, fysieke belasting en blootstelling aan gevaarlijke stoffen. En de gevaarlijkste van die stoffen vallen onder de noemer CMR, waarbij deze drie letters staan voor 'carcinogeen' (kankerverwekkend), 'mutageen' (beschadigt de genen) en 'reproductietoxisch' (schadelijk voor de voortplanting). De Nederlandse Arbeidsinspectie constateert in het rapport 'De staat van gezond werk' dat bedrijven vaak onvoldoende maatregelen nemen om de risico's van blootstelling aan CMR-stoffen te beheersen. En als ze dat wel doen, betreft dat meestal het aanbieden van persoonlijke beschermingsmiddelen. Maar productieprocessen aanpassen of de gevaarlijke stoffen vervangen door veiligere alternatieven levert veel meer op. Als een veiliger alternatief voor een kankerverwekkende stof technisch mogelijk is, is deze substitutie verplicht. Bij andere gevaarlijke stoffen gebeurt de zogeheten bronaanpak op basis van redelijkheid, waarbij ondernemingen moeten kunnen verantwoorden waarom een bepaalde maatregel niet is genomen.

Effect

Vanaf 2018 is de Arbeidsinspectie meer gaan doen om blootstelling aan CMR-stoffen te verminderen. Vanuit de overheid is er, in samenwerking met onder meer evofenedex, enkele jaren geleden campagne gevoerd met hetzelfde doel. Zelfstandig arbeidshygiënist en hoger veiligheidskundige Tamara Onos ziet in haar werk dat het CMR-kenniveau van bedrijf tot bedrijf enorm kan verschillen. Alle inspanningen van de laatste jaren om de blootstelling aan

Bepaalde houtstoffen zijn CMR-stoffen en kunnen vrijkomen bij bewerkingen van hout zoals zagen en schuren. Blootstelling aan deze stoffen kan een risico voor de gezondheid vormen.

gevaarlijke stoffen te reduceren, sorteren volgens haar wel degelijk effect.

“Steeds meer bedrijven leggen een register van gevaarlijke stoffen aan. Als daarin een stof als kankerverwekkend is gemarkeerd, gaat zo'n onderneming veel sneller op zoek naar een alternatief. Overigens blijft het ook mét dat soort regis-

ziet Onos in het streven om die aantallen terug te dringen de beste mogelijkheden voor bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken?

“Het makkelijkst is om als bedrijf goed te kijken naar de etiketten van de producten waarmee je werkt om te voorkomen dat je kankerverwekkende stoffen gebruikt. Maar de

“Alles netjes volgens de wet doen blijft ingewikkeld”

ters ingewikkeld om alles netjes volgens de wet te doen, dus daar zoeken bedrijven dan vaak hulp bij.” Media-aandacht voor met name kankerverwekkende stoffen helpt volgens haar eveneens. “Publiciteit draagt er in zulke gevallen aan bij dat er sneller werk wordt gemaakt van de bronaanpak, zoals ook extra bedrijfsbezoeken en campagnes dat doen.”

Verbetermogelijkheden

Dat er voortuitgang is geboekt als het om (bewustzijn over) blootstelling aan CMR-stoffen gaat, neemt niet weg dat dit fenomeen een grote bijdrage blijft leveren aan de circa vierduizend beroepsdoden die Nederland jaarlijks telt. Waar

meeste winst valt te behalen bij procesemissies zoals dieselrook, lasrook en kwartstof. Dieselmotoremissies vormen een van de grootste oorzaken van beroepsdoden, waarbij de gevolgen soms pas tientallen jaren na blootstelling zichtbaar worden.”

Daarom is nu handelen volgens Onos belangrijk. “Tijdens het laden en lossen kan er veel worden gewonnen in de blootstelling aan zulke emissies door motoren en koelunits zoveel mogelijk uit te zetten en te werken met voertuigen die zo min mogelijk schadelijke uitstoot hebben. Elektrificering zal in de logistiek dan ook in belangrijke mate eraan bijdragen dat het aantal dodelijke slachtoffers afneemt.” ●

Tamara Onos: “Steeds meer bedrijven leggen een register van gevaarlijke stoffen aan.”